Василинина О. М., викладач,
Відокремлений структурний підрозділ «Миргородський фаховий коледж імені Миколи Гоголя» Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», м. Миргород

ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ В УКРАЇНІ

Нові інформаційно-комунікаційні технології вимагають нових підходів до технології створення навчально-методичних матеріалів, які передбачають розробку навчальних матеріалів і видів діяльності, методів і засобів для забезпечення високої якості викладання.

Дистанційне навчання у період COVID-карантину стало глобальним явищем і суттєво змінило структуру системи освіти в нашій країні. Порівняно з традиційними методами, дистанційне навчання має такі особливості: можливість зняття просторових обмежень в організації навчального процесу та побудови гнучкого графіка навчального процесу, використання навчально-методичних комплексів, що поєднують різні форми подачі інформації, а також наявність двосторонньої комунікації, яка робить можливим безперервну індивідуальну взаємодію студента і викладача.

Дистанційне навчання – це нова віха у розвитку освітніх технологій, воно доповнює і розширює освітній процес і дає змогу відійти від стандартних і класичних правил. В умовах безперервної освіти пряме наставництво (живий виступ викладача перед студентами) замінюється опосередкованим, а навчання набуває форми самоосвіти.

Основні завдання впровадження дистанційних технологій в освітній процес в період COVID-карантину:

1. Індивідуалізація навчання – можливість поліпшити якість навчання з врахуванням індивідуальних особливостей студентів:
   – рівень початкової підготовки;
   – швидкість сприйняття інформації;
   – форми подачі інформації;
   – обсяг і глибина матеріалу;
   – мотивація до навчання;
   – предметна область;
   – схильність до групової роботи тощо.
2. Персоналізація навчального процесу – навчання студентів за індивідуальним графіком, який можна оперативно змінювати відповідно до їхньої поточної зайнятості та темпу сприйняття інформації.
3. Підвищення якості навчання передбачає використання нових принципів, прийомів і технічних засобів, підвищення ефективності навчання шляхом впровадження нових освітніх технологій.
4. Охоплення нових сегментів ринку освітніх послуг – дистанційне навчання, що не визнає кордонів, що заощаджує час усіх сторін освітнього процесу.
5. Збереження і поширення педагогічного досвіду, знань і методики викладання.
6. Здешевлення компонентів навчального процесу. Може досягатися, наприклад, за рахунок електронної, а не поліграфічної публікації навчальних матеріалів.

Крім того, дистанційне навчання принципово відрізняється від традиційного навчання ще й тим, що створює нове освітнє інформаційне середовище, а студент точно знає, які саме знання, вміння і навички йому потрібні. Також можна вважати, що відмінною рисою дистанційного навчання є надання студенту можливості самому отримувати необхідні знання, користуючись розвиненими інформаційними ресурсами (бази даних і знань,

мультимедійні технології, електронні бібліотеки, а також традиційні підручники та методичні посібники).

До основних функціональних можливостей дистанційного навчання можна зарахувати такі: відео- та аудіоконференції, роботу з документами, перегляд презентацій, роботу з прикладними програмами, обмін мультимедійними файлами, опитування, дослідження, чат, відеотрансляції тощо.

Завдяки зазначеним особливостям дистанційне навчання дає змогу суттєво підвищити рівень надання освітніх послуг, а саме: можливість поєднувати навчання з повсякденним життям та висока якість навчання, яка забезпечується шляхом постійної комунікації студента із викладачем.

При всіх перевагах дистанційне навчання має суттєві проблеми: проблеми, які стосуються специфіки впровадження нових інформаційних технологій в досить консервативну систему освіти та створення умов для розвитку дистанційних освітніх технологій.

Серед важливих недоліків дистанційної форми освіти в Україні варто також виділити недостатній безпосередній контакт між викладачем та дистанційним студентом через надзвичайну професійну завантаженість вітчизняних педагогів. Студенти закордонних дистанційних курсів можуть отримувати відповіді на свої листи вже через кілька годин, оскільки викладачів в країнах зі значним досвідом впровадження дистанційної освіти набагато більше, ніж студентів. На жаль, в Україні склалася протилежна ситуація – охочих отримати дистанційну освіту у нас багато, а досвідчених викладачів, ознайомлених з новітніми технологіями дистанційного спілкування, обмаль.

Загалом, дистанційна освіта в Україні не відповідає вимогам, що висуваються до інформаційного суспільства і не забезпечує повноцінного входження України в міжнародний освітній простір. Щоб система дистанційного навчання посіла гідне місце в системі освіти України, потрібно, передовсім, створити глобальну комп'ютерну мережу освіти й науки, оскільки саме комп'ютер дає змогу отримувати навчальний матеріал, є водночас і бібліотекою, і центром довідкової інформації, і комунікативним центром, що робить його одним з учасників реалізації програми безперервної освіти в Україні [2].

Для подальшого розвитку ринку освітніх послуг, вирішення низки соціальних проблем, реального впровадження дистанційної освіти у вітчизняну освіту необхідно:

– створити науково обґрунтовану систему освіти та умови, що забезпечать її стійке функціонування та подальший розвиток;

– забезпечити підготовку та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів для дистанційного навчання, насамперед в галузі застосування у навчанні телекомунікаційних мереж та інформаційних технологій.

Ще одним способом, що допоможе нівелювати деякі мінуси, може бути використання форми змішаного навчання. Ця форма дає змогу знайти компроміс, наприклад, коли ми слухаємо первинну лекцію в онлайн-режимі, а потім приходимо в аудиторію на заняття з викладачем для отримання практичних навичок.

Дистанційне навчання надає здобувачам вищої освіти доступ до нетрадиційних джерел інформації, підвищує ефективність самостійної роботи, дає абсолютно нові можливості для творчого самовираження, знаходження та закріплення різних професійних навичок, а викладачам дає змогу реалізовувати абсолютно нові форми і методи навчання із застосування концептуального і математичного моделювання явищ і процесів [1, с. 9].

Дистанційна освіта – це освіта майбутнього, адже методи дистанційного навчання продовжують удосконалюватися разом з розвитком технічних засобів. Одним з перспективних напрямів розвитку дистанційного навчання є мобільне навчання, яке дає змогу повністю реалізувати потенціал електронного навчання і можливість навчання в будь-якому місці, в будь-який час.

Список використаних джерел

1. Андрусенко Н. В. Дистанційне навчання в Україні. *Дистанційне навчання як сучасна освітня технологія:* матеріали міжвузівського вебінару. Вінниця, 31.03.2017 р. Вінниця: ВТЕІ КНТЕУ, 2017. С. 7–10.

2. Проблеми впровадження дистанційної освіти в Україні. URL: http://edu.minfin.gov.ua/LearningProcess/RemoteEducation/Pages/Проблеми-впровадження-дистанційної-освіти-в-Україні.aspx (дата звернення: 01.06.2021).

Вощенко В. Ю., канд. філос. наук, доц.,
Денисовець І. В., канд. філол. наук, доц.,
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», м. Полтава

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ТА ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СТВОРЕННЯ ДОКУМЕНТІВ НА ЕЛЕКТРОННИХ НОСІЯХ

Для запровадження електронного документообігу (ЕДО) перед органами влади, передусім, постало завдання щодо створення нормативно-правової бази, яка має забезпечити його функціонування шляхом належної організації відповідних процесів та дотримання вимог до оформлення документів, уніфікації систем організаційно-розпорядчої документації, розроблення єдиної державної системи діловодства та документаційного забезпечення різних сфер діяльності.

З цією метою були прийняті два базові закони України: «Про електронний цифровий підпис» [1] та «Про електронні документи та електронний документообіг» [2]. Водночас потрібно зауважити, що положення першого з цих нормативно-правових актів відповідають вимогам Директиви 1999/93/ЕС Європейського Парламенту та Ради Європи від 13 грудня 1999 року «Про систему електронних підписів, що застосовується в межах Співтовариства» [3].

Відповідно до чинного законодавства система електронного документообігу (СЕДО) органу влади повинна відповідати вимогам нормативно-правових актів у сфері захисту інформації. Зокрема, це стосується положень Закону України «Про захист інформації в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах» [4] та Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Правил забезпечення захисту інформації в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах» [5]. Створення архівів електронних документів, подання їх до архівних установ України та зберігання в цих установах здійснюється в порядку, визначеному законодавством. Зокрема, наказом Державного комітету архівів України було затверджено «Порядок зберігання електронних документів в архівних установах» [6].

Переведення документів з фондів бібліотек, установ та організацій в електронний формат, їхнє оцифрування викликає активну протидію більшості власників авторських прав. Найвідомішими прикладами є численні судові позови проти корпорації Google через проєкт з оцифрування книг Google Books, у рамках якого з 2004 р. Google оцифровує книжки в співпраці з понад 40 національними та університетськими бібліотеками світу та 30 тисячами видавництв [7]. На пострадянському просторі невдоволення власників авторських прав викликала відома приватна електронна бібліотека Максима Мошкова (формується з 1994 р.) – Lib.ru. Між тим, завдяки оцифруванню бібліотеками книг, передусім цінних і рідкісних, у широкий науковий обіг потрапляють документи, до яких